

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **R. D. T., T.**, IČO: X., právne zastúpeného JUDr. D. Č., advokátkou, M., proti žalovanému **J. L., L.**, IČO: X., právne zastúpeného JUDr. L. B., advokátom, N., **o zaplatenie 21 668,89 Eur s príslušenstvom**, na dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 22. mája 2008, č. k. 2Cob/11/2008-128, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Humennom rozsudkom zo dňa 18. 10. 2007, č. k. 15Cb/159/2006-68 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 652 797,-- Sk s 13% úrokom z omeškania ročne od 05. 08. 2005 do zaplatenia a trovy konania vo výške 87 304,-- Sk na účet právneho zástupcu. V prevyšujúcej časti konanie zastavil. Z predložených dôkazov zo strany žalobcu mal súd za dostatočne preukázané, že medzi žalobcom a žalovaným došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy v zmysle § 409 a nasl. Obchodného zákonníka, podľa ktorej žalobca ako predávajúci dodal žalovanému ako kupujúcemu tovar – pšenicu, čo žalovaný potvrdil na výdajkách – dodacích listoch svojím podpisom v kolónke prevzal a súd tento nárok žalobcu mal preukázaný aj tým, že právny zástupca žalobcu listom zo dňa 12. 09. 2006 rozpísal žalovanému požadovanú spornú sumu vo výške 652 797,-- Sk (z dvoch faktúr čiastočne uhradených) a žalovaný mu na tento list písomne odpovedal dňa 19. 09. 2006, že sa nebráni vyššie uvedenej dlžnej sume, z ktorej čiastočne uhradil finančné prostriedky žalobcovi, ale v súčasnej dobe nemá dostatok finančných prostriedkov na jednorazovú úhradu vyššie uvedenej dlžnej čiastky. Vzhľadom k tomu, že si žalovaný tovar riadne prevzal, pričom kúpnu cenu za tento prevzatý tovar nezaplatil, súd návrhu žalobcu čo do spornej sumy

652 797,-- Sk vyhoviel. Pretože žalovaný sa dostal do omeškania so zaplatením faktúr a súd zistil, že medzi účastníkmi nebol dohodnutý úrok z omeškania, preto súd priznal žalobcovi úrok z omeškania v zmysle § 369 ods. 1 Obch. zák. tak, ako si ho žalobca vyúčtoval vo výške 13%, pretože tento úrok z omeškania nie je v rozpore so základnou úrokovou sadzbou NBS k 30. 06. 2005 (3%) navýšenou o 10%, a preto súd aj v tejto časti návrhu žalobcu vyhovel. Keďže žalobca svoj návrh čiastočne zobral späť, a to čo do jedného dňa úroku z omeškania, t.j. nežiadal úrok z omeškania od 04. 08. 2005, ale od 05. 08. 2005, súd v zmysle § 96 ods. 1, 3 O. s. p. konanie čiastočne zastavil.

Krajský súd v Prešove, ako súd odvolací, na odvolanie žalovaného rozsudkom zo dňa 22. 05. 2008, č. k. 2Cob/11/2008-128 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdil a žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi na účet jeho právneho zástupcu trovy odvolacieho konania vo výške 24 582,-- Sk. Uviedol, že na deň 18. 10. 2007 bolo súdom prvého stupňa nariadené v poradí už piate pojednávanie v predmetnej veci. Predchádzajúce pojednávania nariadené na deň 29. 03. 2007, 03. 05. 2007, 01. 06. 2007 a 31. 08. 2007 boli vždy odročené. Neúčast' na týchto pojednávaniach žalovaný opakovane ospravedlňoval s poukazom na svoju práceneschopnosť. Zároveň vždy žiadal o odročenie pojednávania. Pojednávanie dňa 31. 08. 2007 bolo pôvodne odročené na 05. 10. 2007. Súd prvého stupňa dňa 02. 10. 2007 rozhodol o zmene tohto termínu pojednávania s tým, že upovedomenie o zmene termínu pojednávania doučoval účastníkom konania. Žalovanému toto upovedomenie bolo doručované poštou s tým, že prvý pokus o doručenie bol 04. 10. 2007. Dňa 05. 10. 2007 mu bola zásielka uložená na pošte a prevzal si ju 09. 10. 2007. Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že 11. 10. 2007 bolo súdu doručené podanie od JUDr. B., ktorým žiada vo veci o ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní nariadenom na deň 18. 10. 2007 s poukazom na kolíziu s pojednávaním v trestnej veci na Okresnom súde Michalovce, o ktorom bol upovedomený skôr. Žiadal o odročenie pojednávania. K podaniu nie je pripojená plná moc. Z podania nevyplýva, ktorého účastníka sporu zastupuje a ani konkretizácia kolidujúceho pojednávania na Okresnom súde v Michalovciach. Nepripája sa k nemu ani predvolanie na pojednávanie, ktoré by malo brániť v účasti na pojednávaní v tejto veci. Samotný žalovaný pred pojednávaním 18. 10. 2007 nedoručoval súdu podanie, ktorým by žiadal o odročenie pojednávania. Podanie od JUDr. B. o prekážke žalovaného v účasti na pojednávaní (okrem prekážky jeho zástupcu) nespomína nič.

Odvolačný súd zdôraznil, že ak ospravedlňuje účastník svoju neúčast' na pojednávaní časovou kolíziou s iným súdnym sporom, môže byť takéto ospravedlnenie dôvodné len vtedy, ak súdu oznámi také konkrétne údaje o tom, prečo sa nemôže pojednávania zúčastniť, najmä aké iné pojednávanie mu bráni v účasti, v akej veci, na akom súde, kedy sa o ňom dozvedel a že časovú kolíziu viacerých pojednávanií nie je možné vyriešiť inak. V predmetnej veci sa súdne pojednávanie nariadené na deň 18. 10. 2007 na súde prvého stupňa uskutočnilo. Samotný žalovaný tak, ako je už uvedené vyššie, nežiadal o ospravedlnenie neúčasti na tomto pojednávaní a nežiadal o jeho odročenie z dôvodu prekážky, ktorá by sa mala týkať len jeho osoby. JUDr. B. s podaním z 08. 10. 2007 nedoložil súdu plnomocenstvo na zastúpenie žalovaného v konaní a tvrdený dôvod kolízie pojednávanií, nepreukázal. Urobil tak až dodatočne v rámci odvolacieho konania, keď podal proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa odvolanie. Aby súd mohol spoľahlivo, pri rešpektovaní aj práva druhého účastníka na prerokovanie veci bez zbytočných prietrahov, posúdiť žiadosť o odročenie pojednávania musí ten, kto žiada o odročenie pojednávania, dôležitost' tohto dôvodu aj súdu preukázať. Pri nepreukázaní vážnosti dôvodu pre odročenie pojednávania, niet dôvodu posúdiť prejednanie veci dňa 18. 10. 2007 na súde prvého stupňa ako odňatie možnosti odporcovi konať pred súdom.

Odvolačný súd ďalej uviedol, že z hľadiska hmotnoprávneho posúdenia je v prejednávanej veci relevantným to, že žalovaný čiastočne na faktúry plnil. Na prvú z faktúr realizoval plnenie v rozsahu 200 000,-- Sk a na druhú z faktúr sumu v rozsahu 70 000,-- Sk. Pri čiastočnom plnení záväzku nedal žalobcovi najavo to, že by zvyšok záväzku popieral. Naopak, aj listom z 19. 09. 2006, adresovaným právnenému zástupcovi žalobcu potvrdil, že zvyšok dlžnej čiastky je opodstatnený, úhrade sa žiadnym spôsobom nebráni a že dlh mu zostal po tom, čo mu pohľadávku nezaplatila spoločnosť N., a. s., ktorá je v súčasnej dobe v konkurznom konaní. Čiastočné plnenia vyúčtovaných kúpnych cien a odpoveď žalovaného žalobcovi listom z 19. 09. 2006 spĺňajú náležitosti právneho úkonu – uznania zvyšku záväzku žalobcu, a to zodpovedajúco ust. § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka, i ust. § 323 ods. 1 Obchodného zákonníka. Je nepochybné, že žalobca plnil žalovanému dodávku tovaru a kúpnu cenu žalovaný nezaplatil. Nebolo preukázané to, aby sa dohodli na splatnosti inak, ako to bolo účtované vo faktúrach, ktoré boli v podstate uznané úkonmi realizovanými žalovaným s poukazom na vyššie označené ustanovenia. Žalovaný na výslovnú otázku odvolacieho súdu v odvolacom konaní poukázal na to, že namieta celý záväzok, nielen splatnosť s poukazom

na porušenie procesných práv žalovaného v prvostupňovom konaní. Ani v priestore, ktorý mu bol poskytnutý na vyjadrenie na odvolacom pojednávaní netvrdí zánik záväzku splnením, či z iného právneho dôvodu.

Odvolací súd zdôraznil, že odvolacie dôvody sa výslovne nedotýkajú výšky vyčíslených úrokov z omeškania. Pri absencii konkrétnych dôvodov odvolania o výške úrokov z omeškania odvolací súd nebol oprávnený, ani povinný v tomto smere rozhodnutie súdu prvého stupňa bližšie preskúmať. Nepochybné však je, že žalovaný sa dostal do omeškania s plnením peňažného záväzku a že teda nárok na úroky z omeškania zodpovedajúce § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka žalobcovi patrí. Odvolací súd neuznal za opodstatnenú ani odvolaciu námietku spočívajúcu v tom, že žalobcovi boli priznané trovy konania za právne zastúpenie na tých pojednávaniach, ktoré boli realizované bez meritórneho prejednávania s odôvodnením, že žalovaný včas upovedomoval súd o prekážke v neúčasti na pojednávaní.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie v zákonnej lehote, ktoré odôvodnil tým, že postupom oboch súdov mu ako účastníkovi konania bola odňatá možnosť konať pred súdom, tým vykonávať procesné i ústavné práva a je preto D. dôvod na podanie dovolania v zmysle ust. § 240, resp. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p., a to konkrétne s poukázaním na ust. § 237 písm. f/ O. s. p. Nesúhlasil s názorom odvolacieho súdu, že podanie, ktorým jeho právny zástupca žiadal o ospravedlnenie na pojednávaní na deň 18. 10. 2007 pre kolíziu s pojednávaním na inom okresnom súde, nebolo s pripojenou plnou mocou, ani s konkretizáciou kolidujúceho pojednávania na inom súde. Ďalej, že ako žalovaný nedoručil súdu na termín 18. 10. 2007 podanie, ktorým by žiadal o odročenie pojednávania. Toto vysvetlenie podľa dovolateľa nie je možné z procesného hľadiska absolútne akceptovať, pretože v zmysle platnej právnej úpravy až na výnimky, nie je forma plnomocenstva všeobecne ustanovená. Ak však splnomocnený zástupca čo i len ústne oznámi súdu, že je splnomocnený na zastupovanie účastníka v konaní, je povinnosťou súdu túto skutočnosť preverovať, pretože v opačnom prípade dochádza k porušeniu postavenia práva účastníka, pričom opätovne uvádza, že priamo zo zákona je táto povinnosť uložená súdu, totiž zabezpečiť účastníkovi rovnaké možnosti uplatnenia svojich práv (§ 18 druhé súvetie O. s. p.). Druhostupňový súd sa síce odvoláva na ust. § 101 ods. 2 O. s. p. a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ale v tejto súvislosti absolútne ignoruje články 1, 25 a 37 Listiny základných práv

a slobôd, ďalej článok 12 ods. 1, článok 47 ods. 3 Ústavy SR, ako aj § 7 zákona o súdoch a sudcoch, a to v tom zmysle, že pokiaľ má byť zachovaná podstata rovnosti právnych subjektov, treba im dať rovnaké možnosti na uplatnenie ich hmotných a v tomto prípade predovšetkým procesných práv. Postarať sa o túto skutočnosť je povinnosťou súdu. Jedným z prostriedkov práve na tento účel je poučovacia povinnosť súdu v zmysle ust. § 5 O. s. p., čo ani jeden zo súdov vo vzťahu k nemu nikdy nevykonával.

Dovolateľ dáva do pozornosti predovšetkým tú skutočnosť, že po tom, ako splnomocnil na zastupovanie advokáta JUDr. Ľ. B., tento sa riadne dostavil na termín určený súdom dňa 05. 10. 2007 o 9.30 hod., kde nebol prítomný ani sudca, ani druhý účastník, nebol vyvesený ani rozpis pojednávania, ani nebolo D. žiadne vysvetlenie, prečo sa uvedeného dňa súdom určené pojednávanie konať nebude. Rozhodnutie súdu o určení nového termínu pojednávania sa dáva uznesením a jeho vyhlásením sú viazaní aj účastníci aj súd. Túto skutočnosť odvolací súd žiadnym spôsobom nevyhodnotil, neskúmal, absolútne nijakým spôsobom sa ňou nezaoberal. Tvrdenia o nedostatočnom ospravedlnení na termín 18. 10. 2007, ako aj nedoloženie plnej moci neobstoja na potvrdenie názoru odvolacieho súdu o tom, že nevykonanie všetkých týchto povinností zo strany súdu umožňovalo súdu prvého stupňa pojednávať a rozhodnúť dňa 18. 10. 2007 bez jeho prítomnosti a ani to nie je legálny argument pre stanovisko okresného súdu v tom zmysle, že jeho procesné práva porušené neboli.

Na základe uvedeného odporca navrhuje, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil.

Žalobca sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O. s. p.). Dospel pritom k záveru, že z hľadiska jeho prípustnosti neboli splnené zákonné podmienky.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, len v prípadoch, v ktorých ho pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Podmienky prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu upravujú ustanovenia § 237 až § 239 O. s. p.

Podľa ust. § 237 O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca, alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

K tomu, či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí z niektorou z väd uvedených v ust. § 237 O. s. p., prihliada dovolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale i z úradnej povinnosti podľa ust. § 241 ods. 1 O. s. p. V prípade, že dovolací súd zistí, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z týchto väd, zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, i keď dovolateľ toto pochybenie nenamietal. Dovolací súd postupuje rovnako i v prípade, že dovolanie nie je v zmysle ust. § 238 a § 239 O. s. p. prípustné.

Ďalej prípustnosť dovolania proti rozsudku upravuje ust. § 238 O. s. p., a to pre prípad rozsudkov odvolacích súdov, ktorými bol rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej zmenený, resp. v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci a tiež v prípade, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

V danom prípade neboli splnené podmienky pre prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 238 O. s. p., pretože odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdil a prípustnosť dovolania nevyslovil.

Vzhľadom na uvedené, dovolací súd skúmal, či je daný dôvod prípustnosti dovolania podľa ust. § 237 O. s. p. Osobitne sa zamerlal na otázku opodstatnenosti tvrdenia žalovaného, že mu bola postupom súdu odňatá možnosť konať pre súdom, čo zakladá dovolací dôvod podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p.

Vadou konania podľa uvedeného zákonného ustanovenia je taký závadný procesný postup, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov, t. j. právo podávať opravné prostriedky, zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod.

Žalovaný tvrdí, že mu ako účastníkovi konania bola odňatá možnosť konať pred súdom a vykonávať tak jeho procesné i ústavné práva, nakoľko súd prvého stupňa pojednával a rozhodol dňa 18. 10. 2007 bez jeho prítomnosti, hoci na toto pojednávanie doručil jeho právny zástupca ospravedlnenie.

Ako vyplýva z ust. § 101 ods. 2 O. s. p. v neprítomnosti účastníka konania môže súd vec prejednať a rozhodnúť iba vtedy, ak bol účastník konania, ktorý sa nedostavil riadne predvolaný a ak nepožiadal včas z dôležitého dôvodu (spočívajúceho v jeho osobe) o odročenie pojednávania. Po účastníkovi, ktorý sa mieni k pojednávaniu včas dostaviť, nemožno totiž spravodlivo požadovať, aby musel strpieť prejednanie a rozhodnutie veci v jeho neprítomnosti, ak nastane prekážka alebo iná okolnosť, ktorá mu bráni sa pojednávania zúčastniť. Táto prekážka alebo iná okolnosť súčasne musí predstavovať „dôležitý dôvod“. Preto príčina prečo sa účastník pojednávania zúčastniť nemôže a z ktorej dôvodu žiada o odročenie pojednávania, sa musí s ohľadom na jej povahu vyznačovať nepredvídateľnosťou, závažnosťou, rozsahom alebo z iných dôvodov aspektom ospravedlniteľnosti.

Dôležitosť dôvodu, pre ktorý účastník žiada o odročenie pojednávania, však nemožno posudzovať bez prihliadnutia ku všetkým okolnostiam konkrétneho prípadu.

Z obsahu spisu je zrejmé, že pojednávanie určené na deň 05. 10. 2007 o 9.30 hod. na súde prvého stupňa bolo odročené na deň 18. 10. 2007 o 12.00 hod. zo služobných dôvodov. Upovedomenie o odročení pojednávania bolo účastníkom konania riadne doručené. Dňa 11. 10. 2007 bolo súdu prvého stupňa doručené ospravedlnenie JUDr. Ľ. B., advokáta, N., v ktorom žiadal o ospravedlnenie jeho i klientovej neúčasti na pojednávaní dňa 18. 10. 2007.

Menovaný advokát však v tomto podaní neuviedol akého účastníka v konaní zastupuje, ktorú skutočnosť nebolo možné zistiť ani z obsahu spisu, keďže plnomocenstvo pre advokáta JUDr. Ľ. B. neudelil do dňa doručenia ospravedlnenia (11. 10. 2007), resp. pojednávania dňa 18. 10. 2007 ani jeden z účastníkov. Na odročený termín pojednávania podľa zápisnice z pojednávania zo dňa 18. 10. 2007 sa dostavila právna zástupkyňa žalobcu, nedostavil sa žalovaný, ktorý svoju neúčasť neospravedlnil.

Dôvodom ospravedlnenia mala byť kolízia pojednávania s vecou trestnou, bližšie nekonkretizovanou, ktorá samotná skutočnosť však bez ďalšieho dôvodu pre odročenie pojednávania nezakladá.

Bez opomenutia nemožno ponechať tiež fakt, že dotknutému pojednávaniu predchádzalo tiež viacero pojednávania, odročených súdom prvého stupňa na žiadosť žalovaného.

Posúdením všetkých týchto okolností nemožno vyvodiť záver, že súd prvého stupňa pochybil, keď vec prejednal bez neúčasti žalovaného, na strane ktorého by existoval vážny dôvod, pre ktorý by súd mal pojednávanie odročiť.

Tvrdenie žalovaného, že mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom, tak neobstojí.

Pretože dovolací súd nezistil pochybenie, ktoré by zakladalo prípustnosť dovolania podľa ust. § 237 O. s. p., dovolanie žalobcu pre jeho neprípustnosť podľa ust. § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s ust. § 243b ods. 5 O. s. p. odmietol.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože si ich náhradu neuplatnil (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 151 ods. 1 O. s. p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. júla 2010

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová